

DE BARCELONA Estant

Suposo que ja haurán omplert la fulla del cens y que fins els l' haurán pasada á recullir am puntualitat, perque l' Estat es actiu á vegadas, quant se tracta de no haver de tornar quartos. En quant á veure 'n el resultat, aixó ja son figas d' un altre paner. No obstant s' ha de fer constar que 'l cens general d' una nació es cosa molt entretenguda, comptant am que tot estigui ben montat y que la gent tinguin prou cultura y sentit comú; perque en 'l nostre pays está molt arrejada la creencia de que totes aquestas cosas son per aixafar al contribuent, ja sigui per el tribut de sanc ja per el de quartos.

Prou s' haurán ensopegat al visitar alguna població, qu' al volguer-ne saver notícias, una de las primeras preguntas que s' ocorreix es

—¿Y quants habitants hi han aquí?

—Ja veurá (contesta l' interpelat) oficialment n' hi han 2315, mes en veritat s' en hi compten mes de 5000.

Deixem estar els que sobran dels 5000, com á benefici llegendim del narrador; si nosaltres hem de repetir-ho ja n' hi afegirem uns quants cents mes. Queda doncs una diferència de 685 habitants, de la qual s' en ha de rebaixar la meytat quant menos per esprit de patriotisme y allavoras tindrem la xifra aproximada de població.

Faig cas omis de quant 's tracta am gent il·lustrada, que no saben com se diuen de nom de casa, quina edat tenen, ni comprenen els encasillats de las fullas; sent freqüent el fer posar (perque naturalment ells s' han de valer d' altres) el motiu am que son coneguts, ó traduhint 'l nom (consegüent d' obligar-los á usar un idioma qu' ignoran) ó mil altres etçegalladas per l' istil.

¡Tant de bo sigui el cens de 1897 un modelo y 'ls datos que s' hi consignin siguin la representació real dels fets! Aixís podrém contar-nos y saver las nostras forsas; que 'l coneixement de si mateix es la gran arma de batalla. Avans de fer res, hem de veurer quants som, qui som, y d' ahont som. Com á estadística curiosa y senyalada, qu' ha de servir molt per establir comparacions per lo successiu extracto 'l Cens de Catalunya fet en l' any 1797:

Població total 858,818 individus.

Número de families 171,764

Densitat de població 856 per llegua cuadrada.

Ciutats, vilas y pobles 1,782.

Número de casas útils 128,578:

» » » enrrunadas 7,184.

» » nobles 915.

» » terra-tinents 21,139.

» » masovers 26,396.

» » jornalers 60,322 (del camp).

» » trevalladors 33,163 (artesans).

» » comerciants 1,007.

» » empleats 1,160.

» » criats 9,895.

» » eclesiàstics regulars 5,876.

» » » » » seculars 7,526.

» » » » » relligiosas 1,620

sent d' advertir que 'l cens total d' Espanya va donar la xifra de 10 milions y mitj d' habitants.

No hi ha que fer-se il·lusions respecte á l' exactitut, mes tampoc s' han de creure 'ls càlculs d' aquells escriptors patriotas qu' han volgut fer d' Espanya un formiguer humá. N' hi han hagut qu' entussiasmant-se han assegurat am tota la formalitat, que la peninsula ibérica baix la dominació romana tenia 50 milions de pobladors; aixó devia ser en temps dels romansos y nó dels romans. Encare han sigut mes prudens 'ls que s' han cregut (qu' es quasi be tothom) qu' en temps dels reys catòlics á Espanya hi havian 20 milions, perque segurament que no mes s' han equivocat de mitj á mitj.

Y tot aixó s' explica molt be: llegeixen per exemple l' historia del poblet de Santa Sinforosa del Bogatell y trovarán que va ser fundat per 'ls fenicis, combatut per 'ls cartaginesos elevat á colonia per 'ls romans, destruït per 'ls visigots, refet per els cristians, tornat á destruir per 'ls alarbs, reconquistat amb ajuda dels francs, feudatari d' un comte qualsevol y d' en mal en pitjor ha anat tirant fins are que consta de 10 ó 12 casas de mala mort una iglesieta románica y rónega amb adefessios d' altres epocas y un ex-convent á quatre vents relativament gran, ahont hi ha la casa de la vila en una cara, l' escola en l' altre, el resguart de consums en l' altre y 'l correu, hospital, presó y demés dependencias en l' última. Si be ho observan en la petita plana qu' hi ha, no hi pod haver hagut may mes enllá de 200 ó 300 habitants, mes si vostés llegeixen las crónicas antigues, veurán qu' al sublevar-se contra las depredacions del pretor Quart, Quint, Sext, varen sortir á combatre 'l, un exercit de 30.000 bogateliens, deixant encare una guarnició de 10 á 12000 per defensar á Colonia Bogatelia Patricia (nom que va cambiar després per 'l de Santa Sinforosa, en honor á la filla d' allí, que va ser martiritxada baix 'l poder de Dioclecia). Els investigadors d' arxiu, anotan aquet dato y comensan á fer 'ls càlculs següents:

30.000 homes de 18 á 45 anys constituint l' exercit

10.000 id. de 45 á 60 anys constituint la guarnició de la plassa

25.000 id. de las altres edats

65.000 donas, es á dir altres tantas; xifra com 's veu molt moderada. Total doncs de la població 130.000 personas d' ambos sexes com diuen tots 'ls cortels de teatre al referir-se als coristas; privilegi fisiològic que com es veu sols els está reservat á n' ells. Are be; els limits naturals de la plana de Santa Sinforosa, son: al N. la serra d' Espinatorta, á Ll. el Bogatell, al M. la riera